

ทำแท้ง : ยังคงเป็นปัญหาจริยธรรมที่ทำลายในสังคมไทย

Abortion : still a challenging ethical problem in Thai society

Received: September 30,2021

Revised: October 11,2021

Accepted: November 29,2021

พิมล พุพิพิธ¹, เกสรี พงษ์สังข์²

และอรอุมา บุตรเริ่ม³

Phimon Phuphiphit¹, Kesaree Pongsung²

Onuma Butream³

บทคัดย่อ

การทำแท้งเป็นปัญหาที่พุดคุยกันอย่างกว้างขวางทั่วทั้งโลกรวมทั้งสังคมไทยด้วย แต่ลักษณะปัญหาและสภาพสังคมโลกาภิวัตน์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลักษณะพหุนิยม ทำให้ปัญหาการทำแท้ง ที่ว่าจะทำได้หรือไม่ได้ จะเสรีหรือไม่เสรี มีอาจมีข้อสรุปเป็นเอกฉันท์สากลเดียวกันได้ บางแห่งบางเวลาดูเหมือนจะมีความคิดเห็นต่างคนละซีกเลย ฝ่ายหนึ่งว่า ต้องห้ามเด็ดขาด อีกฝ่ายหนึ่งว่าเป็นเสรีภาพของปัจเจกบุคคล สังคมควรเปิดให้ทำแท้งได้อย่างเสรี

อย่างไรก็ตามแม้ไม่อาจจับข้อยุติเด็ดขาดหนึ่งเดียวได้ แต่ผู้คนในสังคมย่อมที่จะสามารถตระหนักรู้ได้ถึงเกณฑ์และตัวชี้วัดคุณค่าในการกระทำหรือพฤติกรรมของตน กรณีนี้คือการทำแท้ง เกณฑ์ที่อ้างถึงในบทความ กลุ่มแรกได้แก่ หลักของคานท์ (Kant), มโนธรรมสูงสุด จริยธรรมแบบสัมบูรณ์ และหลักศีลธรรมของศาสนาต่าง ๆ เช่น พุทธศาสนา เป็นต้น เกณฑ์จริยะกลุ่มนี้ยึดถือว่า มี ดี-ชั่ว ถูก-ผิด แน่นนอนตายตัว ไม่เลือกเวลา สถานที่ สิ่งแวดล้อมหรือตัวบุคคล ไม่เปลี่ยนแปลงไม่มีข้อยกเว้น เป็นหลักหรือกฎ (Deontological ethics) เน้นการสำนึกในหน้าที่ ไม่ยกตนเองเหนือกฎ ฉะนั้นการทำแท้งเป็นเรื่องของการฆ่าหรือยุติพัฒนาการเกิดเป็นชีวิต (ชีวิตเป็นสิ่งที่มีความหมายในตัวมันเอง) ย่อมเป็นความผิด จะปฏิเสธหรือเลี่ยงด้วยถ้อยคำภาษาใด ๆ ก็ได้เลย เกณฑ์อีกกลุ่มหนึ่งวัดด้วยผลที่ตามมา (Teleological ethics) เช่น หลักประโยชน์นิยม (Utilitarianism) ซึ่งถือว่าประโยชน์สุขเป็นเครื่องตัดสินการกระทำของมนุษย์ว่า ดี-ชั่ว ถูก-ผิด ชอบ-ไม่ชอบ การทำแท้ง ถ้าให้ประโยชน์สุขแก่มนุษย์และสังคมก็จะเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ถ้าก่อโทษภัยก็ถือว่าผิด และสุดท้ายคือ เจตนา เจตนาเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง เจตนาดีก็คือดี เจตนาไม่ดี /ชั่ว ก็คือไม่ดี /ชั่ว ถ้าเจตนาอยากได้หน้า อยากได้เงินกำไร อยากได้ประโยชน์แก่ตัว การกระทำนั้น ๆ ก็ไม่มีคุณค่าเชิงจริยเลย (คือไม่มีความดี)

สิ่งที่น่าสนใจ (Interesting concept) : Deontology, Deontological ethics. Ultimate
consciencism. Absolute ethics. Teleology, Teleological ethics. Utility, utilitarianism. Bona
fide - in good faith. Golden Rule, Categorical imperative. Hypothetical imperative. Altruism.
Egoism. Intrinsic good.

¹⁻³ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำสำคัญ: ทำแท้ง, จริยธรรม, สังคมไทย

Abstract

Abortion is a world-wide talked problem, including Thai society. Because of the nature of the problem and the condition of the global society which mostly is pluralistic, the resolution, that ‘the abortion could or could not be done, it should be or should not be free will’, can not be reached as a single universal standard. Some time, some place, there seems to be two opposite opinions, one is for the absolute forbidden and the other is for the individual’s freedom - the society should be open for the free abortion. However, even though we can not reach an unanimous resolution, we still are able to realize on criteria and indicators of our behavior in the society. In this case is ‘Abortion’. The first group of criteria referred in this article are Kant’s moral philosophy, Ultimate consciencism. Absolute ethics and religious philosophy such as Buddhism for example. According to this group of criteria good or bad, wrong or right, is absolute or intrinsic, not depend on time, place, circumstances or any person. It is an unchangeable, not exceptional rule, emphasizing on duty or obligation and they do not allow anyone to be over the rule. Since the abortion is as a killing or to prevent the baby to developing and being born alive (life is intrinsic good), then it is wrong which could not deny or be distorted with any word formation. The other group of criteria which the worth and correctness of the acts are determined by their consequences for example the utilitarianism. Good or bad, wrong or right, is determined by the utility and happiness. If the abortion brings utility and happiness to people and society, so it is right but if it brings suffer and unhappiness, so it is bad., Lastly, the intention is very important. Good intention is good, bad intention is bad. If one does something with intent to get honor, or intent to get profit, or does with egoist intention, those deeds are ethical worthless.

Keywords: Abortion, ethical, Thai society

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การทำแท้งเป็นปัญหาที่มีการถกเถียง และวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางในสังคมโลกในประเด็นจริยธรรมที่ไม่สามารถหาข้อยุติด้านบรรทัดฐานที่ยอมรับกันในวงกว้างจริยธรรมเป็นเหมือนหลักบรรทัดฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์มานับตั้งแต่โบราณกาล จริยธรรมมีรายละเอียดแยกย่อยไปตาม

ภูมิภาคและตามเงื่อนไขการปกครองของ รัฐแต่ละรัฐในโลก รัฐต่าง ๆ ในโลกต่างมีหลักการหลักพื้นฐาน (doctrine หรือ ism) ด้านจริยธรรมของรัฐตนเองมาตั้งแต่โบราณกาล ยากที่จะทราบได้ว่าเริ่มมาตั้งแต่ช่วงเวลาใด จริยธรรมในสังคมไทยจะอิงอยู่กับหลักศาสนาประชาชนยึดถือเป็นหลักปฏิบัติพื้นฐานในการดำเนินชีวิตทั้งโดยส่วนตัวของปัจเจกบุคคลในแต่ละครอบครัว และโดยส่วนรวมของสมาชิกในสังคม ทั้งยังเป็นพื้นฐานของนโยบายรัฐบาลด้วย แม้ว่ารัฐจะมีบรรทัดฐานจริยธรรมสำหรับรัฐและประชาชน แต่เชื่อว่าประชาชนจะยึดถือบรรทัดฐานจริยธรรมนั้นเสมอไป ผู้คนในสังคมมักจะมีการปฏิบัติ การมีความเชื่อ มีความคิดเห็น ค่านิยมแตกต่างกัน จนบางครั้งเกิดภาวะการยึดถือจริยธรรมที่แตกต่างกันโดยเฉพาะประเทศที่สังคมภายในเป็นสังคมเสรีและมีความเป็นพหุนิยมสูง โดยเฉพาะในสังคมพหุสังคมอย่างประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีความหลากหลายทั้งเชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรมที่มีความเชื่อและค่านิยมที่แตกต่างกัน เรื่อง ‘การทำแท้งเสรี’

การทำแท้งเสรี เป็นข่าวในสังคมการเมืองในต่างประเทศต่อเนื่องมานาน ทั้งในกลุ่มประเทศในยุโรปและทวีปอเมริกา ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีนโยบายส่งเสริมให้การทำแท้งกลายเป็นเรื่องที่ไม่มีผิดกฎหมาย เป็นหนึ่งในประเด็นที่มีการถกเถียงและกล่าวหาว่ามีความขัดแย้งกันมากที่สุดในประวัติศาสตร์การเมืองของสหรัฐอเมริกา แม้ในนโยบายหาเสียงชิงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา ปี ค.ศ. 2020 ระหว่างนายโดนัลด์ ทรัมป์และนายโจ ไบเดน (มาสเตอร์ พีช, 2563) นายโดนัลด์ ทรัมป์ ไม่ต้องการให้ผู้หญิงทำแท้งได้อย่างถูกกฎหมาย และต้องการทำให้การทำแท้งยากขึ้น จะยกเลิกการคุ้มครองการทำแท้งของรัฐบาลกลาง และสนับสนุนการห้ามทำแท้งเกือบทุกกรณี ยกเว้น กรณีหนีจากการถูกข่มขืน การร่วมประเวณีระหว่างพี่น้อง การตั้งครรภ์ที่อาจเป็นอันตรายต่อชีวิตของมารดา ทางด้านของนายโจ ไบเดน ยืนยันว่าจะคุ้มครองสิทธิของผู้หญิงให้สามารถที่จะเลือกว่าจะทำแท้งหรือไม่ สนับสนุนกระบวนการเพื่อให้การทำแท้งเป็นเรื่องที่ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป ชื่อน่าสังเกตประการหนึ่งในกรณีนี้ คือ นายโจ ไบเดน เป็นประธานาธิบดีผู้นับถือศาสนาคาทอลิก ท่านที่สองในประวัติศาสตร์ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา เมื่อท่านแสดงจุดยืนยอมรับสนับสนุนกฎหมายการอนุญาตให้ทำแท้งของสหรัฐอเมริกา ย่อมเป็นการสวนหรือขัดกับแนวทางของศาสนาที่ท่านนับถือ จึงถือว่าเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่น่าสนใจในเชิงจริยะของผู้นำโลกที่สำคัญผู้นี้

แม้ความคิดเห็นผู้นำโลกเสรียังมีความเห็นที่แตกต่างกันถึงบรรทัดฐาน ของการทำแท้งเสรี ในสังคมไทยเองนับถึงปัจจุบันยังมีการถกเถียงเกี่ยวกับการทำแท้งยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้ผู้คนนำมาวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อหาข้อสรุปให้กับสังคมไทย ในประเด็น (1) สิทธิส่วนบุคคลในการทำแท้ง (2) ประเด็นกฎหมายที่จะรองรับการทำแท้ง และ (3) ประเด็นจริยธรรม โดยเฉพาะประเด็นทางจริยธรรมที่เป็นวัตถุประสงค์ของการศึกษา นี้ การทำแท้งกับประเด็นทางจริยธรรมกินความหมายกว้างขวางเข้าไปในเนื้อหากฎหมาย เพราะการทำแท้ง มีปัญหาเรื่อง ศีลธรรมหรือคุณธรรมหรือจริยธรรมหลาย ๆ เรื่อง มักถูกบัญญัติว่าขัดศีลธรรมอันดีของสังคมไทยดังปรากฏถ้อยคำที่มักบัญญัติไว้ในกฎหมายว่า “ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน” แต่ในความเป็นจริงก็ยังมีปฏิบัติหรือมีการยอมรับพฤติกรรมการปฏิบัติยอมรับให้มีการทำแท้งได้ ซึ่งแย้งกับแนวทางหรือสิ่งที่พึงประสงค์อันเป็นทางการของรัฐหรือของสังคม

บทความวิชาการ **การทำแท้งกับจริยธรรมในสังคมไทย** ของผู้เขียนเรื่องนี้ ได้เลือกท่อนถึงข้อถกเถียงเกี่ยวกับ **การทำแท้ง กับ จริยธรรม** สืบเนื่องจาก ข่าวสะเทือนขวัญเมื่อ พ.ศ. 2553 คือเรื่องราวเกี่ยวกับศพทารกกว่าสองพันศพซึ่งปรากฏอยู่ที่โกดังเก็บศพ วัดไผ่เงิน-โชตนาราม บางคอแหลม กรุงเทพฯ (ไทยไทยนิวส์, 2563) เป็นที่วิพากษ์ วิจารณ์กันต่าง ๆ นานา รวมถึงปัญหาที่ว่าศพทารกทั้งสองพันกว่าศพนั้นมาจากการ

รีดลูกหรือทำแท้งทั้งหมดหรืออย่างไร ? ปีถัดมา พ.ศ. 2554 มีการกล่าวถึงข้อมูลข่าวสารของศูนย์เกี่ยวกับสุขภาพของวัยรุ่นในโรงพยาบาลรามาริบัติ ระบุสถิติว่า มีวัยรุ่นไทยเข้ารับการทำให้แท้งวันละประมาณหนึ่งพันราย หรือโดยเฉลี่ยปีละประมาณสามแสนราย ซึ่งถือว่าเป็นตัวเลขที่สูงยิ่ง (มดิชน, 2559) และเมื่อพิจารณาแล้ว น่าจะประเมินได้ว่า ตัวเลขจริงซึ่งอยู่นอก จากระบบสถานพยาบาลของรัฐ อาจจะมีมากกว่านี้ การทำแท้ง หรือการให้ทารกคลอดออกมาจากครรภ์ก่อนกำหนดและตาย จะประเมินในเชิงจริยะ หรือคุณธรรม ว่าอย่างไร ?

วัตถุประสงค์

บทความเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประเมินพฤติกรรม การทำแท้ง โดยเน้นเฉพาะในมิติของ จริยะหรือคุณธรรม ไม่พิจารณาอีกในมิติการเมือง เศรษฐกิจ สังคมหรือด้านอื่น ๆ ปัญหาการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ การทำแท้ง ในเชิง จริยะ ยอมรับได้หรือไม่ ? กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผิดในเชิงจริยะหรือไม่ อย่างไร ? จะใช้เกณฑ์และตัวชี้วัดอะไรในการประเมินเชิงจริยะ? เกณฑ์และตัวชี้วัดดังกล่าวนี้ สังคมทั่วไปในประเทศไทยและหรือต่างประเทศ ยอมรับหรือเห็นด้วย หรือไม่ ? อย่างไร ?

นิยามความหมาย สังกัပ္ที่สำคัญ

การทำแท้ง พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2544 เขียนว่า คือ รีดลูก (รีดลูก คือ ทำให้แท้ง) คือ มีเจตนาทำให้ทารกออกจากครรภ์มารดา ก่อนกำหนดและตาย

OXFORD Advanced Learner's DICTIONARY (2007) ให้ความหมาย Abortion คือ the act of causing a pregnancy to end early, in order to prevent the baby to developing and being born alive.

การทำแท้งทางการแพทย์ หมายถึง การทำให้การตั้งครรภ์สิ้นสุดลงในระยะก่อนที่เด็กสามารถมีชีวิตอยู่ได้ ... ประเทศไทยถือเอาการคลอดของทารกที่มีอายุครรภ์ต่ำกว่า 28 สัปดาห์ หรือ ทารกที่คลอดมีน้ำหนักน้อยกว่า 1,000 กรัม ไม่ว่าการคลอดนั้นทารกจะมีชีวิตอยู่หรือไม่ (มูลนิธิโครงการสาธารณสุขไทยสำหรับเยาวชน, 2563)

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) การทำแท้งคือ การสิ้นสุดของการตั้งครรภ์เมื่อครรภ์อายุต่ำกว่า 20 สัปดาห์ หรือเด็กมีน้ำหนักต่ำกว่า 500 กรัม ส่วนการทำแท้งเมื่อครรภ์อายุ 20-27 สัปดาห์ หรือเมื่อเด็กมีน้ำหนักระหว่าง 500-999 กรัม ถือว่าเป็นการคลอดก่อนกำหนด (ปัญญา อุตชาชน, คำวินิจฉัยที่ 4/2563)

ความหมายและขอบเขตของนิยามจริยธรรมในสังคมไทย

เพื่อให้เข้าใจ จริยธรรม ตามวัตถุประสงค์ของบทความนี้ เราจะต้องทำความเข้าใจความหมายและขอบเขตของนิยามจริยธรรมในระดับสากล และในสังคมไทยคำว่า "จริยธรรม" แยกออกเป็น จริย+ธรรม ซึ่งคำว่าจริยหมายถึงความประพฤติหรือกิจวัตรที่ควรประพฤติ ส่วนคำว่าธรรมมีความหมายหลายประการเช่นคุณ

ความดี, หลักคำสอนของศาสนา, หลักปฏิบัติ เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันเป็น "จริยธรรม" จึงมีความหมายตามตัวอักษรว่า "หลักแห่งความประพฤติ" หรือ "แนวทางของการประพฤติ" (พระเมธีธรรมาภรณ์, 2534 หน้า 74)

ความหมายตามพจนานุกรมในภาษาไทย จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติ ศีลธรรมอันดี ตามธรรมเนียมยุโรป อาจเรียก จริยธรรมว่า Moral philosophy (หลักจริยธรรม) จริยธรรม น. ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรมตามหลักในศาสนาพุทธ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 (2538, หน้า 216) ให้ความหมายว่า “จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม”

พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต) (2535, หน้า 81-82) กล่าวว่าจริยธรรม คือ หลักแห่งความประพฤติ หรือแนวทางการปฏิบัติ หมายถึง แนวทางของการปฏิบัติ หมายถึง แนวทางของการประพฤติปฏิบัติจนให้เป็นคนดีเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม

แนวคิดว่าจริยธรรมคือหลักแห่งความประพฤติดีงามสำหรับทุกคนในสังคม ถ้าเป็นข้อปฏิบัติทั่วไป เรียกว่า จริยธรรม ถ้าเป็นข้อควรประพฤติที่มีศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง เราเรียกว่า ศีลธรรม แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า จริยธรรมอิงอยู่กับหลักคำสอนทางศาสนาเพียงอย่างเดียว แท้ที่จริงนั้นยังหยั่งรากอยู่บนขนบธรรมเนียมประเพณี แม้นักปราชญ์คนสำคัญ เช่น อริสโตเติล คานท์ มหาตมะคานธี ก็มีส่วนสร้างจริยธรรมสำหรับเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตของคนจำนวนหนึ่ง (พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต) (2538, หน้า 2)

จริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญในสังคมที่จะนำความสุขสงบและความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมนั้น ๆ เพราะเมื่อคนในสังคมมีจริยธรรม จิตใจก็ย่อมสูงส่ง มีความสะอาด และสว่างในจิตใจจะเห็นได้ว่าจริยธรรมไม่สามารถแยกเด็ดขาดจากศีลธรรมได้ แต่มีความหมายกว้างกว่าศีลธรรม ศีลธรรมเป็นหลักคำสอนที่ว่าด้วยความประพฤติชอบ ส่วนจริยธรรม หมายถึง หลักแห่งความประพฤติดีประพฤติชอบอันวางรากฐานอยู่บนหลักคำสอนของศาสนา ปรัชญาและขนบธรรมเนียมประเพณี ท่านผู้นี้มองจริยธรรมในฐานะที่เป็นระบบอันมีศีลธรรมเป็นส่วนประกอบสำคัญ แต่ก็มีแนวคิดปรัชญา ค่านิยม ตลอดจนธรรมเนียมประเพณีเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

สรุป จริยธรรมในสังคมไทยมักอ้างอิงกับหลักความเชื่อทางศาสนาเป็นส่วนใหญ่ โดยเกณฑ์ที่จะกำหนดว่าสิ่งถูกหรือผิดนั้นต้องนำมาเทียบเคียงกับคำสอนทางศาสนาเป็นหลักจริยธรรมคือความประพฤติที่ถูกต้องดีงามทั้งกายและวาจา สมควรที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้ตนเองและคนในสังคมรอบข้างมีความสุข สงบ เยือกเย็นโดยมีศีลธรรมทางศาสนาคอยกำหนดพฤติกรรมนั้น

เกณฑ์ตัดสินจริยธรรม

ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าจริยธรรมไม่สามารถแยกเด็ดขาดจากศีลธรรมได้ แต่มีความหมายกว้างกว่าศีลธรรม ในความเป็นจริงแล้วศาสนาและศีลธรรมมีมากมายหลากหลายในสังคมมนุษย์จึงทำให้เกณฑ์ตัดสินจริยธรรมอาจจะเหมือนหรือต่างกันอยู่บ้าง เช่น

1. หลักจริยศาสตร์ของคานท์ (Kant อ้างถึงในวิทย์ วิศทเวทย์ 2520, หน้า 65-67) กล่าวเกณฑ์ตัดสินจริยธรรม คานท์ (Kant) มีความหมายว่าดี ชั่ว ถูก ผิด เป็นคุณค่าทางศีลธรรมนั้น จะต้องเป็นสิ่งตายตัว กล่าวคือ ถ้าสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือการกระทำอันใดอันหนึ่งเป็นสิ่งดี มันจะต้องดีเสมอ โดยไม่เลือกเวลาสถานที่ สิ่งแวดล้อม หรือตัวบุคคลแต่อย่างใดการกระทำที่ดี หรือการกระทำที่ถูกคือการกระทำที่เกิดจาก

เจตนา จุดเด่นที่สุดในแนวคิดของคานท์ (Kant) ก็คือการสอนให้คนรู้สึกสำนึกในหน้าที่ คานท์ (Kant) เห็นว่าการโกงนั้นผิดแน่ ๆ แต่ความซื่อสัตย์ก็มีไว้ว่าควรได้รับการสรรเสริญเสมอไป ความซื่อสัตย์ที่เกิดขึ้นจากการหวังผลประโยชน์ไม่มีความดีอะไรในทางศีลธรรม แต่ความซื่อสัตย์ที่เกิดจากการสำนึกในหน้าที่เป็นสิ่งประเสริฐ คานท์ (Kant) สอนไม่ให้ยกตัวเองเหนือกฎศีลธรรมซึ่งไม่มีข้อยกเว้นสำหรับใคร หากวิเคราะห์ตามแนวของคานท์แล้วการทำแท้งเมื่อผิดศีลธรรมก็จะถือว่าผิดอยู่เช่นนั้นไม่เปลี่ยนแปลงไม่มีข้อยกเว้น

2. หลักประโยชน์นิยม (Utilitarianism) แนวคิดของกลุ่มประโยชน์นิยมเชื่อว่าประโยชน์สุขเป็นเครื่องตัดสินการกระทำของมนุษย์ว่าดีว่าชั่ว ถูกหรือผิด ชอบหรือไม่ชอบ และนำมาใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินจริยธรรม ประโยชน์นิยมมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินคุณค่าทางจริยธรรมว่าสิ่งใดดี สิ่งใดถูกต้อง ดังนี้ สิ่งที่ทำให้ประโยชน์สุขยาวนานกว่า, ถ้าไม่มีสิ่งใดดีเลือกสิ่งทีเผลอน้อยกว่า, ถือประโยชน์สุขมากที่สุดของคนจำนวนมากที่สุดเป็นหลักสำคัญ, ไม่ลดส่วนของตนเองให้น้อยกว่าผู้อื่น และไม่ลดส่วนของผู้อื่นให้น้อยกว่าตนทุกฝ่ายมีประโยชน์เท่าเทียมกัน และเจตนาในการกระทำไม่สำคัญ แต่ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำสำคัญกว่า หากวิเคราะห์จริยธรรมตามแนวหลักประโยชน์นิยมแล้วจะพบว่าการทำแท้งหากทำแล้วทำให้ประโยชน์สุขแก่มนุษย์และสังคมก็จะเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

3. มโนธรรมสำนึก (Ultimate Consciencism) มโนธรรมคือความสำนึกที่มนุษย์ทุกคนมีโดยธรรมชาติ ในฐานะที่เป็นมนุษย์ ความสำนึกนี้เป็นเสียงภายในจิตที่ทำให้เราตัดสินได้ว่า อะไรผิด อะไรถูก มโนธรรมสำนึกเห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างในโลกต้องมีลักษณะเป็นแก่นแท้ของมันลักษณะนี้จะต้องมีอยู่ในตัวเสมอ ไม่ว่าสิ่งเหล่านั้นจะตกอยู่ในสภาพใด เกลือย่อมเค็มอยู่เสมอ ไฟย่อมร้อนอยู่เสมอ ความถูกความผิดก็เหมือนกัน ความผิดเป็นลักษณะตายตัว การกระทำอาจก่อให้เกิดความพอใจกับบางคน ไม่พอใจกับบางคน แต่ความรู้สึกนี้ไม่เกี่ยวกับความถูกความผิดของมัน เพราะความถูกหรือผิดเป็นลักษณะตายตัวอยู่ที่ตัวมันเองแล้ว หากวิเคราะห์ตามแนวมโนธรรมสำนึกการกระทำแท้งการเป็นได้ทั้งความผิดและสิ่งที่ถูกต้องในมโนธรรมของคนอื่น

4. จริยธรรมแบบสัมบูรณ์หรือสัมบูรณ์นิยม (absolute ethics) มีแนวคิดสอดคล้องกับหลักจริยศาสตร์ของคานท์ (Kant) คือเห็นว่าศีลธรรมเป็นสิ่งที่อยู่จริงอย่างแน่นอนตายตัว กฎศีลธรรมในทรรศนะของคานท์ จึงมีกฎเกณฑ์ตายตัวและเป็นสิ่งมีค่าในตัวเอง ความถูกผิดของการกระทำ พิจารณาจากหลักการหรือเจตนาที่กระทำไม่ใช่ผลจากการกระทำ ถ้าการกระทำนั้นเกิดจากเจตนาดี ก็ถือว่าเป็นการกระทำดี เช่น การกระทำที่เกิดจากการสำนึกในหน้าที่เพื่อหน้าที่ โดยไม่หวังผลประโยชน์ใดๆทั้งสิ้น จริยธรรมแบบสัมบูรณ์นิยมเชื่อว่าคุณค่าทางจริยธรรม หรือ ความดี ความชั่วเป็นค่าที่มีอยู่จริงในตัวเอง หากวิเคราะห์จริยธรรมแบบสัมบูรณ์หรือสัมบูรณ์นิยมกับการทำแท้งจะพบว่าการทำแท้งผิดศีลธรรมก็จะต้องถือว่าเป็นการผิดศีลธรรมเช่นนั้นไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ไม่ว่าผลการกระทำนั้นจะออกมาเช่นไรก็ตาม เช่น ทำแท้งเพราะเจ็บป่วย หรือถูกข่มขืน

5. เกณฑ์การตัดสินจริยธรรมในทางพระพุทธศาสนา เมื่อจริยธรรมอ้างอิงกับหลักศีลธรรม และคนไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา บทบาทมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตหรือการอยู่ร่วมกันในสังคม ดังนั้นเกณฑ์การตัดสินความดี ชั่ว ถูก ผิด ของจริยธรรมในสังคมไทย จึงใช้เกณฑ์ตัดสินตามหลักการทางพระพุทธศาสนาด้วย (บุญเรือง อินทวรัตน์, 2534, หน้า 28) พระพุทธศาสนากำหนดเกณฑ์การชี้วัดการประพฤติทางจริยธรรมดังนี้ (1) พิจารณาจากเจตนา ถ้าทำด้วยเจตนาดี จัดว่าเป็นการกระทำที่ดี เป็นความดี ถ้าทำด้วยเจตนาไม่ดี จัดว่าเป็นการกระทำไม่ดี เป็นความชั่ว (2) พิจารณาจากลักษณะของการกระทำ ถ้า

การกระทำนั้นเป็นการเปิดเผยทำให้ผู้อื่นหรือตนเองเดือดร้อน จัดว่าเป็นการกระทำที่ไม่ดี ถ้าเป็นการกระทำที่ไม่เปิดเผย หรือไม่ทำให้ผู้อื่นหรือตนเองเดือดร้อน จัดว่าเป็นการกระทำที่ดี เป็นความดี และ (3) พิจารณาจากผลที่เกิดขึ้นในภายหลัง การกระทำใดทำแล้วมีผลให้เกิดความเดือดร้อนในภายหลัง การกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ไม่ดี การกระทำใดไม่เดือดร้อนในภายหลัง เป็นการกระทำที่ดี ทำดีย่อมได้รับผลดีเสมอ ถ้ากระทำชั่วย่อมได้รับผลชั่วเสมอ

สรุป เกณฑ์ตัดสินจริยธรรมมักจะอิงกับหลักศีลธรรมและหลักศาสนา การทำแท้งมักจะถูกวิเคราะห์ร่วมกันสิ่งที่หลักศาสนาบัญญัติว่าผิดหรือถูกโดยมุ่งเน้นที่เจตนาของการกระทำเป็นหลักบางครั้งอาจไม่ได้พิจารณาถึงเหตุปัจจัยทางสังคมร่วมด้วย

ศึกษาวิเคราะห์ประเมินพฤติกรรมการทำแท้งในมิติเชิงจริยะ (ปรัชญาหรือวิทยาศาสตร์) สากล

เนื่องจากนิยามของ การทำแท้ง (Abortion) เป็นเรื่องของการฆ่า หรือยุติพัฒนาการที่จะทำให้เกิดชีวิต ฉะนั้นการฆ่าหรือทำลายชีวิตย่อมจะเป็นความผิดอย่างปฏิเสธหรือเลี่ยงด้วยถ้อยความภาษาใด ๆ ก็ได้ เพราะเป็นการฆ่าหรือทำลายสิ่งที่ดีในตัวเอง การฆ่าหรือทำลายชีวิตก็ต้องถือว่าผิดทั้งในแง่กฎหมายและศีลธรรมซึ่งย่อมผิดในทางจริยธรรมด้วยเช่นกัน การทำแท้งหรือการฆ่าจึงเป็นความผิดจริยะ ในเชิงปรัชญาหรือวิทยาศาสตร์ของมนุษย์ทุกคน เพราะฆ่าหรือทำลายสิ่งที่ดีในตัวเอง ในแง่มิติเชิงจริยะเมื่อการฆ่าเกิดขึ้นผู้กระทำก็ต้องได้รับผลต่างๆ ก็เป็นไปตามกฎธรรมชาติอันเกิดจากการกระทำนั้น การวิเคราะห์ในประเด็นนี้ผู้เขียนได้หยิบยกถ้อยความของ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2563.) มาประกอบการอธิบายนี้ “... เรื่องจริยธรรมนี้เราพูดได้ว่าต้องมองสองส่วน ข้อแรกก็คือ เราจะต้องรู้ว่าความจริงเป็นอย่างไรและในเมื่อความจริงนั้นเป็นเรื่องของความเป็นไปตามเหตุปัจจัย ความเกี่ยวข้องของมนุษย์หรือสิ่งที่มนุษย์จะต้องปฏิบัติ ข้อที่สอง คือ เราจะตัดสินใจกระทำอย่างไร เพื่อให้ได้ผลที่เราต้องการโดยสอดคล้องกับความจริงที่เป็นอย่างนั้น นี่แหละเป็นส่วนที่สอง ซึ่งเป็นเรื่องของมนุษย์หรือเรื่องของตัวเราเอง เพราะว่าเมื่อจริยธรรมเป็นเรื่องของความเป็นไปตามหลักความจริงอย่างนี้แล้ว การกระทำก็เกิดผลตามหลักความจริงนั้น และการได้รับผลต่างๆ ก็เป็นไปตามกฎธรรมชาติทั้งสิ้น เพราะฉะนั้น ในจริยธรรมแบบนี้ก็จะมีกฎปฏิบัติ 2 ตอน คือการรู้ความจริง (ของธรรมชาติ) และการตัดสินใจที่จะกระทำ (ของตัวคน)...” (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2563) ถอดความให้เข้าใจง่าย ๆ คือ เราจะต้องรู้ว่าความจริงว่าการฆ่าคืออะไร และการเล็งเห็นผลจากการฆ่านั้น

สรุปได้ว่า การศึกษาวิเคราะห์ประเมินพฤติกรรมการทำแท้ง ด้วยเกณฑ์เชิงจริยะ คือในมิติของปรัชญาหรือวิทยาศาสตร์ ได้ข้อยุติว่า การฆ่าหรือทำลายชีวิตย่อมจะเป็นความผิด อย่างที่จะปฏิเสธหรือเลี่ยงด้วยการเล่นสำนวนภาษาหรือวาจาอย่างใด ๆ ก็ได้ เพราะเป็นการฆ่าหรือทำลายสิ่งที่ดีในตัวเอง

พฤติกรรมการทำแท้งในมิติคุณธรรมศีลธรรม (Blackburn, 2005)

ทุกศาสนาที่สำคัญในโลกต่างให้คุณค่าสำคัญยิ่งสำหรับชีวิตมนุษย์ ไม่ต่างจากความคิดเชิงปรัชญาที่เพิ่งจะกล่าวมาข้างต้น แต่ละศาสนาก็อาจจะให้เหตุผลต่างกันไปในการรักษาชีวิต ทุก ๆ ศาสนาเห็นและให้คุณค่า ความสำคัญของชีวิตมนุษย์มากกว่าชีวิตของสัตว์ ผู้คนปกติทั่วไป คงเห็นและให้คุณค่าความสำคัญ

ของชีวิตเด็กทารกไว้เพียงสา มากกว่าชีวิตของสัตว์ ทุกคนพร้อมที่จะปกป้องคุ้มครอง เด็กทารก ถ้าเห็นว่าเด็กทารกนั้นกำลังจะได้รับอันตรายหรืออาจจะถูกทำร้ายในขณะที่การทำแท้งซึ่งหมายถึง การฆ่าหรือ การรีดลูก คือ มีเจตนาทำให้ทารกออกจากครรภ์มารดาก่อนกำหนดและตาย เป็นการผิดศีลธรรมหรือคุณธรรมอย่างแน่นอน การพยายามอ้างเหตุผลมากล่าวว่าการฆ่าหรือยุติชีวิตมนุษย์ ไม่ผิดศีลธรรม ไม่ผิดคุณธรรม เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง รับฟังมิได้ในเชิงศีลธรรมหรือคุณธรรม (ตามหลักศาสนา) ของมนุษย์ที่มีเหตุผล การทำแท้ง คือ การฆ่า หรือ การยุติพัฒนาการที่จะทำให้เกิดชีวิต (มนุษย์) ตามเกณฑ์ของศีลธรรมหรือคุณธรรมของหลักศาสนาต่าง ๆ จึงเป็นการกระทำที่ผิดทั้งศีลธรรมและคุณธรรม ถ้ายึดถือหลักศีลธรรมและคุณธรรม ก็เป็นการสมควรที่ออกกฎหมายห้ามทำแท้ง บังคับใช้ต่อสมาชิกทุกคนในสังคมเพื่อให้เกิดชีวิตสังคมที่เปี่ยมด้วยความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีงามของประชาชน แต่ความเป็นจริงแม้มีกฎหมายห้ามการทำแท้งแต่ก็มิได้ทำให้รัฐนั้นๆ เกิดความสงบเรียบร้อยตามแนวศีลธรรมอันดีภายในรัฐนั้นเลย ซึ่งมีสาเหตุมาจาก 1) สภาวะของชีวิตความเป็นอยู่ในสังคม ที่ยังไม่สามารถปฏิบัติตนให้เข้าถึงมาตรฐานแห่งจริยะมาตรฐานแห่งศีลธรรมหรือมาตรฐานแห่งคุณธรรมนั้น ๆ 2) ประชาชนหรือสมาชิกในสังคมประเมินกฎระเบียบเชิงจริยะในลักษณะที่มีเงื่อนไข นั่นคือห้ามทำแท้งแต่ทำได้โดยมีเงื่อนไข เช่น ประเทศไอร์แลนด์ ซึ่งมีผู้นับถือ คริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิกเป็นจำนวนมาก อิทธิพลของศาสนาส่งผลให้ประเทศไอร์แลนด์มีกฎหมายป้องกันการทำแท้งอย่างเข้มงวด แต่กาลเวลาเปลี่ยนไปแรงกดดันของประชาชนไอร์แลนด์จำเป็นต้องแก้ไขรัฐธรรมนูญ ทำให้สามารถ แก้ไขกฎหมายผ่อนปรนการห้ามทำแท้งให้เป็นไปตามเงื่อนไขของรัฐบาลบัญญัติขึ้นมาโดยมีเงื่อนไขที่บ่งบอกถึงความจำเป็นของบุคคลที่ทำแท้งได้โดยพิจารณาเป็นรายเหตุผลของแต่ละบุคคล

สรุป พฤติกรรมการทำแท้งในมิติคุณธรรมศีลธรรมแม้จะมีข้อห้ามตามหลักศาสนาแต่ก็มีแรงกดดันให้มีข้อยกเว้น โดยข้อห้ามให้ทำแท้งเป็นมิติคุณธรรมศีลธรรมทางศาสนา แต่ข้อห้ามมักเป็นกฎหมายที่รัฐบาลบัญญัติขึ้นมาโดยมีเงื่อนไขที่บ่งบอกถึงความจำเป็นของบุคคลที่ทำแท้งได้โดยพิจารณาเป็นรายเหตุผลของแต่ละบุคคล

ชีวิตเริ่มเมื่อไร ? ศึกษาวิเคราะห์ประเมินในมิติ ของจริยะ ของศีลธรรมหรือคุณธรรม

หากการทำแท้งคือการทำลายหรือการฆ่าชีวิตผู้อื่น คำถามต่อมาคือชีวิตในครรภ์นั้นถือว่ามีชีวิตเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์แล้วเพียงใด และมีการนับว่าชีวิตนั้นได้เริ่มชีวิตตนเองแล้วหรือยังถ้าหากนับตามกฎหมายของประเทศไทย ถ้าทารกในครรภ์ได้รับสภาพเป็นบุคคล ตาม ปพพ. ม. 15 ดังนี้ เป็นต้น ปัจจุบันคงไม่มีผู้ใดสามารถบอกได้เด็ดขาดชัดเจนว่า ชีวิตเกิดหรือเริ่มขึ้นเมื่อไรแน่ ??วิทยาศาสตร์โดยเฉพาะทางการแพทย์ก็ยังไม่ยุติว่าชีวิตเกิดเมื่อไรแน่ ในข้อเขียนของท่านพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) กล่าวถึง พระสูตรที่ตรัสถึงเรื่องกำเนิดของชีวิตมนุษย์ พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย เพราะการประชุมพร้อมแห่งองค์ประกอบ 3 ประการ ย่อมมีการหยั่งลงแห่งครรภ์” การหยั่งลงแห่งครรภ์ หมายความว่ามีการเกิดขึ้นของสัตว์ที่เกิดในท้องมารดา ดูพุทธพจน์ต่อไปว่า “ภิกษุทั้งหลาย เมื่อใด มารดาบิดาร่วมกัน 1 มารดาอยู่ในฤดู (ช่วงเวลาไข่สุก) 1 และคันธัพพะเข้าไปตั้งอยู่แล้ว 1 เพราะประชุมองค์ประกอบ 3 ประการอย่างนี้ ก็มีการก้าวลงแห่งครรภ์” (ม.ม.12/452/287) ... นี่เป็นจุดเริ่มต้นกำเนิดชีวิต ชีวิตมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นของประทานจากพระเจ้า การทำลายชีวิตเป็นความผิดบาปแน่นอน การนำเสนอข้อยินยอมเพื่อให้ปฏิบัติการต่าง ๆ ได้ เช่น อายุของครรภ์ กี่วันชั่วโมง วันที่สเปดาร์ รวมถึงการเลือกที่จะรักษาชีวิตหญิงหรือ

ชีวิตในครรภ์ ในมิติของศีลธรรมหรือคุณธรรมล้วนแต่เป็นการพยายามหาเหตุผลหาความชอบธรรมเพื่อทำสิ่งที่ผิดบาปน้อยกว่า ฉะนั้นกฎหมายใด ๆ ที่ออกมาเพื่อบังคับการกระทำแห่งเสรี คือให้มีการรัดลูก-ทำให้ ทารกออกจากครรภ์มารดาก่อนกำหนดหรือยุติพัฒนาการของชีวิตในครรภ์ ล้วนเป็นการผิดศีลธรรมหรือคุณธรรมอย่างแน่นอน การออกกฎหมายอนุญาตให้ทำแท้งคงมิใช่เพื่อศีลธรรมอันดีงามของสังคมหรือประชาชน แต่คงจะเป็นเพื่อประโยชน์ในมิติอื่น ๆ มากกว่า เช่น เหตุผลทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การสาธารณสุข หรือ เพื่อความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี มิติของศีลธรรมและคุณธรรมอีกเรื่องหนึ่ง คือ เรื่องของการคุมกำเนิด ด้วยอุปกรณ์ต่าง ๆ หรือยาประเภทต่าง ๆ ซึ่งอาจจะดำเนินการกับฝ่ายชายหรือฝ่ายหญิง ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายเดียวก็ได้ มิเห็นมีสิ่งใดที่เกี่ยวกับการฆ่าหรือทำลายชีวิต ทำไมบางสังคมศาสนาจึงห้าม ถือว่าเป็นความผิด-บาป

เจตนา และบทสรุปสุดท้าย

การประเมินการกระทำหรือความประพฤติในเชิงจริยะหรือศีลธรรมหรือคุณธรรม ว่าการกระทำแห่ง และการอุ้มบุญว่า ผิดเพราะอะไร ? ถูกเพราะอะไร ? ประเมินได้ด้วยอย่างน้อยสองสิ่ง คือ ประเมินด้วยกฎ เช่น กฎห้ามฆ่า ถ้าทำผิดกฎ คือ ฆ่า ก็ผิด ไม่ฆ่าก็ไม่ผิด เป็นเรื่องที่จะต้องทำหน้าที่ ที่จะต้องทำตามกฎ ซึ่งบุคคลเชื่อหรือยึดถือว่าถูกต้อง (เรียกว่า Deontology, Deontological ethics - ขยายความไว้บ้างแล้วในหัวข้อที่ 5 Blackburn, 2007, p. 94, และ Angeles, 1992, p. 93) และเกณฑ์ที่สอง ประเมินด้วยผลที่เกิดตามมา (Teleology, Teleological ethics. Angeles, 1992, p. 96) ถ้าผลการกระทำก่อให้เกิดประโยชน์ ก็ประเมินว่า ดี ถ้าผลออกทำให้เสียประโยชน์ ก็ประเมินได้ว่าไม่ดี ดี-ไม่ดี พิจารณาที่ประโยชน์ (utility) จึงอาจกล่าวว่า ยึดหลัก ประโยชน์นิยม (utility, utilitarianism. Blackburn, 2007, p. 377) หรือผู้นิยมใช้ประโยชน์เป็นเกณฑ์ และหากได้พิจารณาอย่างละเอียดแล้ว ก็จะพบว่ามนุษย์ไม่สามารถใช้เกณฑ์ทั้งสองเกณฑ์ประเมินพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ให้สอดคล้องกันได้อย่างสมบูรณ์เสมอไป กล่าวคือเมื่อยึดหรือปฏิบัติตามกฎ (ที่ดี) ผลลัพธ์ออกมามีประโยชน์บ้าง เกิดผลเสียหรือไม่ก่อประโยชน์บ้าง เช่น ไม่ฆ่าสัตว์กลับเกิดผลเสียหายถูกสัตว์ฆ่าหรือทำร้ายเสียเอง ไม่ลักทรัพย์ทำให้อดอยาก ทำให้หิวโหย ทำให้ยากจน ไม่พูดปดทำให้เสียหาย เสียใจ ตื่นตระหนกจนวาย หรือถ้ายึดประเด็น ที่สอง คือ การมุ่งแต่ผลประโยชน์ที่ดี (ไม่ต้องสนใจกฎเกณฑ์หรือสนใจแบบไม่จริงจัง) ผลที่ได้รับจะไม่มีวันได้รับผลประโยชน์ที่ดีอย่างเต็มที่ เพราะความต้องการไม่มีวันสิ้นสุด และความต้องการจะแปรเปลี่ยนเสมอ

ฉะนั้นเพื่อจะแก้ไขข้อบกพร่องของมนุษย์ในการใช้เกณฑ์ตัดสินดีชั่วในมิติจริยะหรือศีลธรรม หรือคุณธรรม ก็ต้องมีตัวชี้วัดอีกตัวหนึ่ง ซึ่งมนุษย์ส่วนใหญ่ทั้งในอดีตและปัจจุบัน รู้จักและยอมรับ นั่นคือเจตนา ถ้าเจตนาดีก็คงดีก็ เจตนาชั่วก็คงจะดีไม่ได้ เจตนาจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการที่จะประเมินบุคคล พฤติกรรม การกระทำ เหตุการณ์ต่าง ๆ แทบทุกมิติแทบทุกแง่มุม ซึ่งได้แก่มิติในเชิงจริยะ มิติในเชิงศีลธรรม มิติในเชิงคุณธรรม มิติในเชิงการเมือง มิติในเชิงสังคม มิติในเชิงเศรษฐกิจ มิติในเชิงการศึกษา มิติในเชิงสาธารณสุข และมิติในเชิงอื่น ๆ ซึ่งอาจกล่าวถึงได้อีกมาก แต่มีมิติที่สำคัญยิ่งต่อสังคมมนุษย์อีกหนึ่งมิติ คือ มิติในเชิงกฎหมาย ซึ่งถูกกล่าวอ้างมาตั้งแต่โบราณกาล เช่น Bona fide คือ in good faith หรือโดยสุจริต ได้ปรากฏในในสุภาษิตกฎหมายโรมัน ซึ่งถูกถ่ายทอดเข้าระบบกฎหมายต่าง ๆ ในโลกนี้ รวมถึงระบบกฎหมายไทยด้วย ซึ่งได้แก่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และประมวลกฎหมายอาญา เพียงแต่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ภาษากฎหมายมิได้ใช้คำว่า “เจตนา” อย่างห้วน ๆ แต่ใช้คำว่า “สุจริต”

คือเจตนาที่ดี บริสุทธิ์นั่นเอง ซึ่งปรากฏในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 5 ในการใช้สิทธิแห่งตนที่ดีในการชำระหนี้ก็ดี บุคคลทุกคนต้องกระทำโดยสุจริต และ มาตรา 6 ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บุคคลทุกคนทำการโดยสุจริต ซึ่งแปลว่า ทุก ๆ คน จะทำอะไรก็ตามจะต้องมีเจตนาดี (สุจริต) และให้ถือว่าทุก ๆ คนมีเจตนาดีไว้ก่อน ส่วนในประมวลกฎหมายอาญาไทย มีใช้ทั้งคำว่า ‘ทุจริต’ ซึ่งเป็นเรื่องของเจตนาที่ไม่ดี ปรากฏในหมวด 1 บทนิยาม มาตรา 1 ในประมวล กฎหมายนี้ (1) “โดยทุจริต” หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วย 1 กฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น และในหมวด 4 ความรับผิดชอบในทางอาญา ได้กำหนดใน มาตรา 59 บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา เว้นแต่จะได้ทำโดยประมาท ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้รับผิด เมื่อได้กระทำโดยประมาท หรือเว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง ให้ต้องรับผิด แม้ได้กระทำโดยไม่มีเจตนา และได้นิยามคำว่าเจตนา ว่ากระทำโดยเจตนา ได้แก่ กระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำและในขณะเดียวกัน ผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าเจตนา เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญยิ่งสำหรับการประเมินในมิติเชิงจริยะหรือมิติในเชิงศีลธรรมหรือมิติในเชิงคุณธรรมความ ถูก-ผิด ความควร-ไม่ควร ความเหมาะสม-ไม่เหมาะสม ของบุคคล พฤติกรรม การกระทำและเหตุการณ์ต่าง ๆ กล่าวคือ ถ้ามีกระทำโดยเจตนาร้ายหรือทุจริต แม้ว่าจะมีกฎหมายหรือกฎหมายบังคับใช้อยู่มานานแล้วให้อำนาจที่จะทำได้ก็ตาม หรือไม่มีกฎหมายห้ามก็ตาม ก็ถือว่าได้กระทำ ความผิดแล้วตั้งแต่ต้นเพราะมีเจตนาร้ายหรือทุจริต หรือเช่นกัน เมื่อมีเจตนาร้ายหรือทุจริต ตั้งแต่ต้น เช่น ต้องการฆ่า ต้องการทำร้าย ต้องการทำลาย ต้องการปั่นป่วน ก่อความวุ่นวาย แต่เมื่อลงมือกระทำการแล้ว ปรากฏผลออกมาตรงกันข้าม คนที่อยากทำร้ายรอดพ้นภัย ไม่เกิดการปั่นป่วน ไม่เกิดความวุ่นวายใด ๆ ไม่เกิดความล่มจม ก็มีได้หมายความว่ากระทำโดยเจตนาร้ายหรือทุจริตนั้น เป็นการกระทำที่ดีในเชิงจริยะหรือศีลธรรมหรือคุณธรรม ตรงกันข้ามถือว่าเป็นการผิด จริยะหรือศีลธรรมหรือคุณธรรมอยู่ดี เพราะมีเจตนาชั่วร้าย มีเจตนาทุจริต เกณฑ์นี้เป็นเกณฑ์ที่สามารถใช้กับแทบทุกเรื่องในชีวิตด้านอื่น ๆ ของมนุษย์ เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหารจัดการ การศึกษา การค้าขาย การสาธารณสุข ฯลฯ กล่าวคือ การประเมินมิติเชิงจริยะ ต้องพิจารณาหาเจตนาให้พบก่อนว่า เจตนาดี-ร้ายอย่างไร ? จากนั้นจึงค่อยพิจารณาตามกฎหมายหรือกฎหมาย ดี-หรือร้ายอย่างไร? เป็นธรรมหรือไม่ ?

สรุปการประเมินเชิงจริยะหรือศีลธรรมหรือคุณธรรม

สำหรับเรื่องสำคัญซึ่งถูกหยิบยกขึ้นเป็นข่าวบางครั้งบางคราว เช่น เรื่องการทำแท้ง เรื่อง การตั้งครรภ์แทนกัน(การอุ้มบุญ) รวมไปถึงเรื่องอื่น ๆ ที่ไม่ได้ยกขึ้นมาศึกษาวิเคราะห์ในบทความนี้ เช่น การเปิดบ่อนในประเทศไทย การยอมรับการค้าขายบริการทางเพศให้อยู่ในกรอบของกฎหมาย การทำให้ยาเสพติดต่าง ๆ อยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมาย การขาย บุหรี่ สุรา ของมีเงินมา อย่างเสรี การปลูกกระดุมให้ผู้คนในสังคมมีความต้องการ อย่างอย่างไม่มีสิ้นสุด ภายใต้หลักการของ “ความทันสมัย” หรือ “ของมันต้องมี” ทุกเรื่องที่กำลังกล่าวมานี้ โดยเฉพาะเรื่องอนุญาตให้ทำแท้ง ถ้าศึกษาวิเคราะห์ในเชิงจริยะ คือการยึดหลักทองคำ (golden rule) ให้ทุกคนคิดสมมติสลับชีวิตจิตใจกัน “อยากจะให้เขาทำอะไรกับเรา ก็ทำอย่างนั้นกับเขา ถ้าไม่อยากให้ใครทำอะไรกับเรา ก็อย่าทำอะไรอย่างนั้นต่อเขา” เป็นการประเมินหรือยอมรับกฎระเบียบจริยะอย่างเด็ดขาด (categorical imperative) โดยไม่มีการต่อรองใด ๆ เพื่อประโยชน์สำหรับทุก ๆ คน (altruism) ต้องการให้ทุกคนยึดถือปฏิบัติกันเป็นสากลมิได้เพื่อประโยชน์ของ

ตนเอง (egoism) มีความคิดเชิงปรัชญาว่า ชีวิตมนุษย์ เป็นสิ่งที่มีค่าในตัวเอง (intrinsic good) การมีเจตนาที่จะฆ่าหรือทำลายชีวิตย่อมจะเป็นความผิดตั้งแต่ต้น ในมิติของศีลธรรมหรือคุณธรรมของทุกศาสนา ทุกลัทธิ ก็ผิดเช่นกัน เพราะมีเจตนาที่ผิดบาปตั้งแต่ต้น

เอกสารอ้างอิง

- กิริติ บุญเจือ. (2541). ปรัชญาสำหรับผู้เริ่มเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- กรุงเทพธุรกิจ. (2564). สธ. ปูพรมตรวจ 9 จุดทั่วทพ. ปิดฉากขบวนการอุ้มบุญข้ามชาติ. ค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2564, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/921142>
- ชัยยศ ยงค์เจริญชัย. (2564). แก้ไขกฎหมายทำแท้ง ความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในรอบ 60 ปีที่หลายฝ่ายยังมีข้อกังวล. ค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2564, จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-55940721>
- เดลินิวส์. (2564). ไบเดนอนุญาตหน่วยงานรัฐ สนับสนุนเรื่องการทำแท้ง. ค้นเมื่อ 29 มกราคม 2564, จาก <https://www.dailynews.co.th/foreign/822016>
- ไทยรัฐออนไลน์. (2564). สลดรับวาเลนไทน์ นศ.สาววัย 17 ทำแท้งเองตกเลือดเกือบตาย ทารกไม่รอด. ค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/south/2032171>
- ไทยไทยนิวส์. (2563). ย้อนรอยสุสานทารก 2,002 ศพ วัดไผ่เงิน ดวงวิทยุญาณที่ไม่มีโอกาสร้องขอชีวิต. ค้นเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://thaithainews.club>
- ปัญญา อุดชาชน. (2563). คำวินิจฉัยที่ 4/2563, เรื่องพิจารณาที่ ต. 45/2561, เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2563.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2563). ทำแท้งบาปหรือไม่ ในทรรศนะพระพุทธศาสนา. ค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <http://www.dharma-gateway.com/monk/preach/lprayuth/lp-prayuth-17-01.htm>
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ฐานานุกรม ในขณะนั้น วัดญาณเวศกวัน ต.บางกระทึก อ.สามพราน จ.นครปฐม เป็นปาฐกถาธรรม จัดโดย ชุมนุมพุทธธรรมศิริราช ณ โรงพยาบาลศิริราช เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536
- มติชน. (2559). ไทย “ท้องไม่พร้อม” สูงอันดับ 2 ในอาเซียน อายุน้อยสุด 10 ขวบ รามาฯ ตั้งคลินิกให้คำปรึกษาทั้งระบบ. ค้นเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2564, จาก https://www.matichon.co.th/local/news_32339
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2557). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (ฉบับที่ 2). นานมีบุ๊คส์.
- วิทย์ วิศทเวทย์. (2540). ปรัชญาทั่วไป: มนุษย์ โลก และความหมายของชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2561). คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เพื่อกำหนดการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยแบบองค์รวม. กรุงเทพมหานคร:
- อภิภารัตน์ นิยมไทย. (2553). การรับตั้งครรภ์แทน (Surrogacy). จุลินิติ (กันยายน-ตุลาคม), 147-148.
- Angeles, A. P. (1992). HarperCollins dictionary of philosophy: In-depth explanations and examples covering more than 3,000 entries (2nd ed.). New York: Harper Collins.

- Blackburn, S. (2007). The Oxford dictionary of philosophy. Oxford, UK: Oxford University Press.
- King, J. P. (2004). One hundred philosophers: A guide to the world's greatest thinkers. New York: B. E. S.
- Scott-Kakure, D. & Susan Castagnetto, S. (1993). HarperCollins college outlines history of philosophy. London: Collins Reference.